

ת"פ (ירושלים) 54774-10-22 - מדינת ישראל נ' נביל אלחוציני

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54774-10-22 מדינת ישראל נ' אלחוציני ואח'

לפני כבוד השופט אלעזר נחלון

בעניין: המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשמים
1. נביל אלחוציני
2. איהאב חוסייני
3. והיב חוסייני
4. באסל חוסייני
5. מהנד אלחוציני

בשם המאשימה:

בשם נאשם 1: עו"ד פארס מוסטפא

בשם נאשם 3: עו"ד אכרם חליחל

בשם נאשם 5: עו"ד עאטף פרחא

גזר דין בעניין נאשמים 1, 3, 5

א. כללי

1. נאשמים 1, 3, ו-5 (להלן: הנאשמים) הורשעו בדין, על פי הודאתם שניתנה במסגרת הסדר טיעון. הגיעה העת לגזור את עונשם.

ב. המעשים שביצעו הנאשמים והעבירות שבהן הורשעו

2. ביום 23.1.24 הורשעו הנאשמים, על פי הודאתם, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1)-(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק).

עמוד 1

נאשם 5 הורשע גם בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לאותו חוק.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן שבהן הודו הנאשמים (ונוסחו המעודכן הוגש ביום 17.4.24), במועדים הרלוונטיים היה נפגע העבירה נשוי לאחותם של נאשמים 2-3, שהיא בת דודתם של יתר הנאשמים.

בין הנפגע לרעייתו דאז נתגלע סכסוך, שהסלים על רקע אירוע אלים שארע בבית משפחת הרעיה ביום 30.9.22 ושבו היו מעורבים נאשמים 2-3. בסמוך לאחר האירוע איים נאשם 2 על הנפגע בטלפון, ודרש ממנו לגלות את מיקומו. בהמשך, בעקבות הסכסוך קשרו הנאשמים ובני משפחה נוספים (להלן: האחרים) קשר לתקוף את הנפגע, ולשם כך איתרו אותו ועקבו אחריו.

ביום 9.10.22 בשעות הבוקר המוקדמות הגיעו הנאשמים והאחרים לסמטה הסמוכה לדירה שבה שהה הנפגע בבית סחור. משהבחינו הנאשמים והאחרים בנפגע כשהוא בדרכו לרכב יחד עם מי שהיא רעייתו כיום (להלן: בת הזוג), רצו לעברו כשהם אוחזים במקלות עץ ובמוטות ברזל. בשלב זה אחז נאשם 1 בנפגע והכה בו בכל חלקי גופו באמצעות מקל עץ; נאשם 5, שאחז באלה, עמד בסמוך לבת הזוג ואיים עליה שאם תתקרב יפגע בה; ואז הצטרפו נאשמים 3, 5 והאחרים לנאשם 1 והכו את הנפגע בראשו, בידיו וברגליו באמצעות מקלות עץ ומוטות ברזל, וזאת במשך מספר דקות שבמהלכן גם נפל הנפגע על הקרקע. בשלב מסוים נמלטו הנאשמים מן המקום, כשהם מותירים את הנפגע חבול, מדמם ורועד. הנפגע פונה באמצעות אמבולנס, ואושפז בבית חולים למשך כשבועיים.

4. כתוצאה ממעשי הנאשמים, נגרמו לנפגע שברים בכל חלקי גופו, ובין היתר שבר באמת כף יד ימין, שבר פתוח בעצם השוקה, שבר בפיקת ברך ימין, ושבר תלישה פתוח בעצם זרוע שמאל. בשל השברים נזקק הנפגע לניתוחים ולקיבועים פנימיים. כמו כן נגרמו לנפגע חתכים ושטפי דם בכל חלקי גופו כמפורט בכתב האישום, שחלקם דרשו תפירה.

ג. ההליך

5. במקור, כתב האישום הוגש נגד נאשמים 1-3. בהמשך אותרו ונחקרו נאשמים 4-5, והוספו לכתב האישום. בקשת נאשם 4 להפריד את משפטו נדחתה (החלטה מיום 22.1.23), והנאשמים השיבו לכתב האישום במועדים שונים.

6. בהליך התקיימו שלושה ימי דיונים מלאים, שבהם נשמעה עדות הנפגע והחלה להישמע עדות בת הזוג שהאירוע התרחש לנגד עיניה. בהמשך הגיעו הצדדים להסדר טיעון, שכלל את הודאת הנאשמים והרשעתם, כאשר הובהר כי קיים מתווה מוסכם גם בנוגע לנאשמים 2 ו-4, והוא יוצג לאחר השלמת ההליך בעניינם של הנאשמים.

7. ההסדר לא כלל הסכמה עונשית, אולם הנאשמים התחייבו שלא יטענו כי יש לבטל את הרשעתם ולא יבקשו להורות על עריכת תסקיר מבחן.

8. לבקשת המאשימה הוגש תסקיר נפגע עבירה.

9. לבקשת הנאשמים הוגשו חוות דעת פסיכו-סוציאליות מטעמם. בהמשך נתקבלה בקשת הנאשמים לאפשר להם שהות בת כשלושה חודשים נוספים לצורך המשך תהליך טיפולי שבו נטלו חלק, ובעקבות זאת הוגשו חוות דעת משלימות. המומחית גם העידה.

10. הצדדים הגישו עיקרי טיעון, ובמסגרת הדיון מיום 7.11.24 השמיעו את הטענות לעונש.

ד. הראיות לעניין העונש

11. כאמור, הוגש תסקיר בעניינו של נפגע העבירה (שממצבו ניתן היה להתרשם גם במסגרת עדותו). על מנת לשמור ככל הניתן על פרטיות הנפגע, אביא אך ורק את עיקרי הדברים.

שירות המבחן התרשם כי הנזק שנגרם לנפגע הוא קשה, ובעל השלכה על מישורים שונים בחייו. שירות המבחן התייחס לנזק הגופני, שעודנו נותן את אותותיו אצל הנפגע אשר אף סובל מכאבים מתמשכים ונזקק למעקב רפואי; ולנזק הנפשי, על רקע הטראומה שחוו הנפגע ובת זוגו באירוע. שירות המבחן התייחס לתחושת חוסר הביטחון המתמדת שחש הנפגע, נוכח הבגידה שחווה ממי שאותם תפס כקרובים אליו; לתחושת הפחד הספציפי שלו מפני הנאשמים, עד כדי אימת מוות, בשל החשש שיוסיפו לנקום בו; ולפגיעה בדימויו העצמי. מכלול הנזקים, כך התרשם שירות המבחן, הם בעלי השלכות נרחבות על מישורי חייו השונים של הנפגע, שכן הנפגע לא שב לעבודה מלאה עד עתה. נוכח עוצמת הנזק והיקפו הנרחב, המליץ שירות המבחן לפסוק לנפגע פיצוי כספי משמעותי.

12. כפי שכבר צוין, הוגשו גם חוות דעת פסיכו-סוציאליות וחוות דעת משלימות בעניינם של הנאשמים, מטעם המומחית ד"ר גילי תמיר.

13. בעניינו של נאשם 1 צוין כי הוא כבן 35, נשוי ואב לשלושה, בן בכור מארבעה לזוג הורים שמשלב מסוים גדל בשכונת ג'בל מוכבר. בהיותו של הנאשם כבן 12 נהרג אביו הרופא בנסיבות טרגיות, והאירוע השפיע עמוקות על המשפחה כולה ועל הנאשם בפרט. אמו של הנאשם, שעבדה כמנהלת בית ספר, פעלה רבות לצורך חינוך ילדיה, הרחיקה אותם מחברה שולית, וגם היום הנאשם נעזר בה ומצוי איתה בקשר קרוב.

הנאשם למד לימודי אופטומטריה במכללת הדסה, אך לא נהנה מעבודתו, שיפר את העברית שבפיו ומזה מספר שנים הוא עובד כנהג אוטובוס. הנאשם ציין כי לכל אורך עבודתו הוא מצליח להבליג ולהכיל התנהלות בלתי ראויה מצד נוסעים ומשתמשי דרך אחרים, לרבות התנהלות גזענית ואלימה.

במישור המשפחתי נישא הנאשם לבת דודתו, ולמרבה הצער בנם הבכור נפטר בהיותו בן ארבעה חודשים. כיום כאמור הוא אב לשלושה, לרבות פעוט כבן שלושה חודשים.

לפני כשבעה חודשים החל הנאשם בטיפול שבועי במרכז לטיפול ומניעת אלימות שמפעילה עיריית ירושלים. במסגרת הטיפול, מעבד הנאשם את חוויותיו ואת הקשר בין לבין התנהלות אלימה. צוין כי הקשר עם הנאשם היה מורכב, לווה תחילה בהתנגדות מצידו, והוא אף הפסיק את הטיפול בשתי הזדמנויות שונות. עם זאת הנאשם חידש את הטיפול; הוא מצוי בעיצומו; והמומחית התרשמה כי הוא

הצליח לרכוש כלים לפתרון קונפליקטים באופן שאינו כוחני, ואף החל לרכוש כלי התמודדות עם תחושות זעם שהוא נושא עמו על רקע נסיבות חייו.

מבחינת יחסו לעבירות ציין הנאשם כי כעס על התנהלות הנפגע כלפי בת דודתו וכלפי המשפחה כולה, וכי מעשהו בא על רקע לחץ משפחתי מצד הדור המבוגר לפעול כלפי הנפגע. הנאשם ביטא חרטה, ואף רצון להתנצל באופן אישי בפני הנפגע. חווית המעצר הייתה קשה ומרתיעה עבור הנאשם, והוא הביע חשש מכך שישלח למאסר. הנאשם גם הביע חשש מכך שיידרש להפסיק לעבוד כנהג אוטובוס בעקבות הרשעתו.

המומחית התרשמה שמעשי הנאשם חריגים ביחס למהלך חייו, ונבעו ממקומו בקרב בני משפחתו, בייחוד מאז פטירת אביו, ומהציפייה המשפחתית לפעולה כלפי הנפגע. עוד התרשמה המומחית כי הסיכון הנשקף מן הנאשם למעשי אלימות הוא נמוך.

14. בעניינו של נאשם 3 צוין כי הוא כבן 29, נשוי ואב לפעוטה כבת שנה וחצי, בן שני מארבעה לזוג הורים תושבי ג'בל מוכבר. אביו של הנאשם עובד בתפקיד ניהולי בעיריית ירושלים והאם היא צלמת אירועים, כאשר מצבה הכלכלי של המשפחה הוא טוב ולדברי הנאשם היא "מודרנית יחסית".

הנאשם למד הנהלת חשבונות באוניברסיטה הפתוחה בג'נין, ובהמשך עבר לעבוד כנהג מונית וכן בחנויות שהוא מפעיל עם אחיו. בעקבות ההליך הפלילי עבר הנאשם לעבוד בתחום הבניה.

הקשר של הנאשם לאחותו, רעייתו דאז של הנפגע, היה קרוב במיוחד, והם תמכו זה בזה. הנאשם ציין כי המעשה מושא כתב האישום נעשה משום שהנפגע פגע באחותו בדרכים שונות, ואף תקף אותה פיסית בבית המשפחה. הנאשם ציין גם כי הנפגע התעלם מניסיונותיו ליצור עמו קשר כדי להסדיר את המצב. עם זאת, הנאשם הביע חרטה ובושה על המעשה. לדבריו, המגבלות על חירותו הביאו לקריסה כלכלית, והרשעתו צפויה למנוע ממנו להוסיף לשמש כנהג מונית.

גם נאשם זה השתלב בטיפול שבועי במרכז העירוני לטיפול ומניעת אלימות, והוא משתתף בו מזה כשבעה חודשים. מדברי המטפל עלה כי הנאשם התמיד בטיפול, שיתף פעולה והיה חדור מוטיבציה, נטל אחריות על מעשיו והתחרט עליהם, והוא מצוי בעיצומו של התהליך (מוצג נ/1).

המומחית התרשמה שמעשי הנאשם חריגים ביחס למהלך חייו, ונבעו מתחושת הפגיעה הקשה באחותו ומלחץ משפחתי. כמו כן התרשמה המומחית כי ההליך המשפטי מרתיע את הנאשם, וציינה כי הוא מתכוון להעתיק את מגוריו לשכונה שונה על מנת להימנע ממעורבות באירועים אלימים. להערכתה, הסיכון הנשקף מן הנאשם למעשי אלימות הוא נמוך.

15. בעניינו של נאשם 5, שהוא אחיו הצעיר של נאשם 1, צוין כי הוא כבן 28, נשוי ואב לבן. גם נאשם 5 התייחס לרקע המשפחתי של השניים, וכן להסתלקותו הפתאומית של אביהם.

הנאשם למד תואר ראשון בארכיאולוגיה ובחינוך באוניברסיטת ביר זית, ושאיפתו להמשיך ללימודים בחו"ל לא התממשה על רקע קשיים משפחתיים. הנאשם חזר לישראל, והשלים תואר שני בלימודי המזרח התיכון באוניברסיטת אל קודס.

את רעייתו, מדריכת טיולים תושבת האזור, פגש הנאשם במיזם חפירות ארכיאולוגיות. השניים הם כאמור הורים לבן שנתיים, והרעיה מצויה כעת בהריון נוסף. הנאשם תיאר כי חוסר הוודאות בנוגע למעמדה של רעייתו בישראל מקשה עליו בכלל, וביתר שאת מאז אירועי שבעה באוקטובר. הנאשם חושש גם מהשלכות מעורבותו בפלילים על האפשרות להסדיר מעמד זה.

בשנת 2019 פתחו הנאשם ורעייתו סוכנות נסיעות, מתוך תקווה ששיפור במצבם הכלכלי יוכל לסייע להם לנסוע ללימודים בחו"ל, אך משבר הקורונה גרם לקריסת העסק. בינתיים הנאשם עובד בעבודות גבס, מתנדב בחפירות ארכיאולוגיות ומשקיע בעבודות פסיפס, ושאיפתו עודנה לעסוק בתחום זה. לעמדת המומחית, הדבר מדגיש כי התנהלותו הכוללת של נאשם 5 שונה מזו המקובלת בקרב משפחתו.

מבחינת יחסו לעבירות הביע הנאשם בוושה וחרטה עמוקה, הבהיר כי המעשים שעשה זרים לכל הווייתו, והמומחית ציינה כי עלה שגם סמוך לאירוע הוא ניסה להניא מי מן המעורבים מלממש את המזימה. הנאשם חש שהוא חייב להתנצל בפני הנפגע, והביע חשש מכניסתו למאסר על רקע דימויו הצפוי בעיני אסירים אחרים.

נאשם 5 השתלב אף הוא בטיפול שבועי במרכז לטיפול ומניעת אלימות מחודש מרץ האחרון. במסגרת הטיפול העמיק הנאשם בדפוסי התנהלותו ובעניינים הקשורים למידת האוטונומיה שלו מבני משפחתו. המומחית מסרה כי הצוות התרשם שהנאשם עבר תהליך משמעותי, הצליח להעמיק באבחון הגורמים להתנהלותו, חיזק את האוטונומיה שלו, ואף רכש אמצעים להימנעות מהתנהלות אלימה בעתיד.

המומחית התרשמה אף היא שמעשי הנאשם חריגים ביחס למהלך חייו, ונבעו מתחושת מחויבותו למשפחתו שהוא עבר לגביה תהליכים משמעותיים. עוד התרשמה המומחית שהסיכון הנשקף מן הנאשם למעשי אלימות נוספים הוא נמוך.

16. לצד חוות הדעת, העידה המומחית בפניי. בדבריה הדגישה המומחית כי הרקע לביצוע המעשים היה הציפייה של בני המשפחה מן הנאשמים לנקום את הפגיעה בבת משפחתם ובמשפחה כולה, וכי בנסיבות אלה, חיזוק הנפרדות של הנאשמים מבני משפחתם במסגרת התהליך הטיפולי הוא גורם מפחית סיכון. המומחית גם הדגישה כי התהליך הטיפולי שעברו שלושת הנאשמים היה ממושך, ונערך במסגרת ציבורית ולא פרטית. בנוגע לנאשם 5 ציינה המומחית את הצעדים המעשיים שנקט לצורך התרחקות מבני המשפחה, ואת מה שנמסר לה מפי הנאשמים האחרים לגבי ניסיונותיו למנוע את הפגיעה בנפגע.

17. הנאשמים הגישו גם מסמך (מוצג נ/2, שתרגומו הוגש ביום 12.11.24) אשר ממנו עלה כי כבר לפני כשנה, יום קודם לשיבת ההוכחות הראשונה, נכרת הסכם פשרה בין הצדדים. נטען כי במסגרת ההסכם שולמו לנפגע 50,000 ד"ר ירדני (שערכם הוא כ-250,000 ₪ נכון למועד התשלום). המאשימה טענה מפי הנפגע כי הסכום לא שולם, ואילו הנאשמים הגישו תצהירים של שניים שנכחו במעמד כריתת ההסכם והצהירו כי הסכום שולם באופן האמור שם (תצהירים מיום 10.11.24).

ה. טענות הצדדים לעניין העונש

18. המאשימה טוענת כי מתחם העונש ההולם בעניינם של הנאשמים עומד על בין 3.5 ל-7 שנות מאסר בפועל, והעונש המתאים להם הוא 4 שנות מאסר, לצד עונשי מאסר על תנאי וכן פיצוי משמעותי לנפגע.

בנוגע לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המאשימה מציינת כי המעשה היה מתוכנן, והנאשמים נערכו לו מראש תוך ניסיון לאיתור הנפגע, קימה מוקדמת, הצטיידות בנשק קר ומארב; ואז ביצעו אותו בחבורה, באכזריות, תוך שימוש בנשק קר, ולעיני בת הזוג. המאשימה מדגישה כי הנזק הגופני שנגרם לנפגע הוא קשה, וכך גם הנזק הנפשי שנגרם לו, הן מעצם התקיפה והן מן העובדה שבוצעה לעיני בת זוגו, שאף היא ספגה נזק נפשי, באופן המשליך גם על המערכת הזוגית ביניהם. עוד מדגישה המאשימה את הרקע המשפחתי של האירוע, שלשיטתה מעצים את המסוכנות.

בנוגע לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה המאשימה מציינת לקולא את היות הנאשמים נעדרי עבר פלילי, ואת הודאתם במסגרת הסדר הטיעון. מנגד מציינת המאשימה כי ההסדר הושג רק לאחר שמיעת עדות הנפגע וחלק מעדות בת הזוג. לפיכך סבורה המאשימה כי יש לגזור את עונשי הנאשמים בשליש התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו ממש.

המאשימה התייחסה לחוות הדעת מטעם הנאשמים, וציינה כי המשקל שיש ליתן להן הוא נמוך: כך נוכח היותן מוגשות מטעם הנאשמים; וכך נוכח היותן "כלליות ולקוניות". כמו כן נטען כי אין בסיס מקצועי מספק להערכה שהסיכון הנשקף מן הנאשמים למעשי אלימות נוספים הוא נמוך. המאשימה טענה כי חוות הדעת מלמדות על תהליך טיפולי המצוי בראשיתו; אינן מקימות עילה לחריגה מן המתחם מטעמי שיקום; וכי בכל מקרה המעשים נושאים "חומרה יתרה", ובמצב דברים זה חריגה תיעשה רק ב"נסיבות מיוחדות ויצאות דופן" (סעיף 40ד(ב) לחוק העונשין). צוין כי הדברים נכונים ביתר שאת לגבי נאשם 1, שהפסיק את הטיפול בשתי הזדמנויות שונות.

19. באי כוח הנאשמים עותרים לגזור עליהם עונש של 9 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, ככל הדרוש תוך חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום.

20. באי כוח נאשם 1 טוען כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 10 ל-36 חודשי מאסר בפועל, ויש לחרוג ממנו מטעמי שיקום וכן על רקע התקופה שבה שהה הנאשם במעצר שאותה יש לנכות מעונשו, כך שהיתרה מאפשרת ריצוי בדרך של עבודות שירות. לשיטתו, עוצמת הפגיעה בערכים החברתיים "אינה גבוהה במיוחד", ומבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה מדובר היה באירוע יחיד, ללא שימוש בסכין, שהנזק שגרם לנפגע אינו בעל "השפעה ארוכת טווח". עוד צוין כי נאשם 1 לא היה מעורב בעבירות או באירועים נוספים.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה טוען באי כוח נאשם 1 כי הנאשם סבל כאמור הן מאובדן טרגי של אביו והן מאובדן בנו הבכור בהיותו תינוק; כי הוא נעדר עבר פלילי; כי הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי, עבד והקים משפחה; כי הוא היה עצור כחודשיים וכן שהה במעצר בפיקוח אלקטרוני כ-8 חודשים; כי הוא קיבל אחריות לאחר שנשמעו רק שני עדי תביעה מתוך 17 כאלה, ושמיעתם הייתה מוצדקת שכן היא הובילה לשינוי כתב האישום; כי ענישתו תשפיע על רעייתו ועל ילדיו הפעוטים, כמו גם על אמו האלמנה; כי נגרם לו נזק כלכלי בשל הצורך לשכור בית מרוחק שבו יוכל לשהות במהלך

משפטו; וכי מאז העבירות לא התרחש אירוע אלים נוסף שבו היה מעורב הנאשם.

לשיטת בא כוח נאשם 1, התהליך הטיפולי שבו הוא החל, כמפורט בחוות הדעת שהגיש, מלמד כי יש סיכוי של ממש שישתקם, ומצדיק לחרוג ממתחם העונש ההולם: הנאשם מגלה חרטה ואמפטיה כלפי הנפגע; רצון לנהל אורח חיים נורמטיבי; עובר שינוי מעמיק בדפוסי התנהלותו; ויש לו רצון להותיר את הסכסוך עם הנפגע מאחור.

בא כוח נאשם 1 התקומם נגד טענת המאשימה בדבר המשקל הנמוך שיש לייחס לחוות הדעת. הודגש כי הייתה זו המאשימה שהתנגדה להגשת תסקירי שירות המבחן בעניינם של הנאשמים, ועל כן היא אינה יכולה להלין על כך שההערכה לא בוצעה על ידי גוף המקובל עליה. עוד צוין כי חוות הדעת הוזמנה ומומנה על ידי הסניגוריה הציבורית, שפנתה אל מומחית העובדת עמה, כך שהיא אינה "חוות דעת פרטית" במובן המקובל. הוטעם גם כי הטיפול עצמו בוצע במסגרת ציבורית.

21. בא כוח נאשם 3 מצטרף לטיעונים דלעיל, וטוען כי מתחם העונש ההולם למעשי נאשם זה נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל, וכי עונשו של הנאשם צריך להיות בתחתית המתחם תוך ניכוי ימי מעצרו, כך שאת היתרה הוא יוכל לרצות בדרך של עבודות שירות.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה נטען כי הנאשם נשוי ואב לפעוטה; ללא עבר פלילי; קיבל אחריות על מעשיו והביע עליהם חרטה עמוקה; עבר תהליך טיפולי ממושך ומשמעותי; היה עצור למעלה מחודש, נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני במשך כעשרה חודשים, וגם לאחר מכן נתון במגבלות משמעותיות על חירותו; ואף הוא נדרש לשכור מקום מרוחק שבו יוכל לשהות במהלך ההליך.

22. בא כוח נאשם 5 מצטרף אף הוא לעיקרי טיעונים דלעיל, וטוען כי מתחם העונש ההולם למעשי נאשם 5 נע בין 9 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות ל-36 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ויש לגזור עליו עונש בתחתית המתחם. לחלופין, יש לחרוג מן המתחם מטעמי שיקום.

נטען כי כמו אחיו נאשם 1, גם נאשם 5 איבד את אביו בגיל צעיר ביותר בנסיבות טרגיות, והוא חווה את עצמו לאורך כל השנים כחריג בסביבתו. עוד נטען כי ההליך עצמו גרם לנאשם נזק עצום שכן הוא נמנע מלהגיש מועמדות למשרה ברשות העתיקות שהייתה מבחינתו "משרת חלומותיו", ואף קיים חשש שהוא יפגע בהסדרת מעמדה של רעייתו בישראל. צוין גם כי הנאשם היה עצור במשך כ-15 ימים, והיה נתון בתנאי "מעצר בית" מלא במשך כ-4.5 חודשים; כי הוא נעדר עבר פלילי; וכי הוא נטל אחריות מלאה ומעמיקה למעשיו וחש בושה אמיתית בעטיים. בא כוח נאשם 5 מוסיף כי בכל מקרה קיימים התנאים לחריגה מכל מתחם שייקבע מטעמי שיקום, נוכח התהליך הטיפולי המעמיק שעבר הנאשם כמפורט בחוות הדעת בעניינו. עוד טוען בא כוח נאשם 5 כי בחינת חוות הדעת לגופן מלמדת שיש ליתן להן משקל מרבי, כמו זה הניתן לתסקיר שירות המבחן.

23. במסגרת הדיון מיום 7.11.24 נשאו אף הנאשמים דברים.

נאשם 1 תיאר תחילה את הבנתו כי טעה באופן התנהלותו, שכן הדבר פגע בו ובמשפחתו, לרבות ילדיו הרכים, וציין את המשמעות של התהליך הטיפולי עבורו. בהמשך הוסיף הנאשם כי אם יזדמן לו להיפגש עם הנפגע יחבקו ויבקש את סליחתו.

נאשם 3 תיאר אף הוא את השלכות מעשהו על חייו, על תעסוקתו ועל משפחתו הקרובה. הנאשם אף תיאר כי הטיפול סייע לו, וכי בכוונתו להוסיף ולהתגורר במרוחק ממשפחתו. עוד ציין הנאשם כי אם יפגוש בנפגע יבקש את סליחתו.

נאשם 5 התייחס לכך שנגרר אחרי בני משפחתו, ולצעדים שנקט כדי שלא לשוב למסגרת המשפחתית שלדבריו הביאה אותו לנהוג כפי שנהג, הן לפני התהליך הטיפולי והן בעקבותיו.

ו. דין

(1) אופן גזירת הדין: מתחם עונש הולם, עונש מתאים במתחם, וחריגה מטעמי שיקום

24. סעיף 40ב לחוק העונשין קובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". סעיף 40ג(א) מורה כי בהתאם לעקרון ההלימה יש לקבוע "מתחם עונש הולם", וזאת תוך התחשבות "בערך חברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה". חלק מהנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מנויות בסעיף 40ט לחוק, ובכללן מידת התכנון שקדם לביצוע העבירה, חלקו היחסי של הנאשם, מידת הנזק שנגרמה או שהייתה צפויה להיגרם מהעבירה, הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, ועוד (וראו סעיף 40יב הקובע כי ניתן לשקול גם נסיבות אחרות).

25. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם, וזאת תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(ב) לחוק). נסיבות כאלה מפורטות בסעיף 40יא לחוק, וכוללות בין היתר את השלכת העונש על הנאשם ועל משפחתו, שאלת נטילת אחריותו על מעשיו ומאמציו להשתקם, מאמציו לתקן את תוצאות העבירה, שיתוף הפעולה עם רשויות החוק, נסיבות חיים קשות, עבר פלילי ועוד (וראו סעיף 40יב הקובע כי ניתן לשקול גם נסיבות אחרות). כמו כן ניתן להתחשב בצורך להרתיע את הנאשם ולהרתיע את הרבים (סעיפים 40ו-40ז לחוק).

26. סעיף 40ד(א) לחוק מאפשר לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, במקרים שבהם "הנאשם השתקם" או כאשר "יש סיכוי של ממש שישתקם". כפי שנקבע, בבסיס אפשרות זו עומדת לא רק "התחשבות אישית בעבריו, אלא עיקרה טמון בכך ששיקום מוצלח משרת את האינטרס חברתי של הגנה על החברה מפני עבירות עתידיות מצד אותו עבריין" (ע"פ 2667/18 יצחק נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לפסק הדין של השופט מזוז (10.10.2018)). עם זאת, סעיף 40ד(ב) לחוק מסייג אפשרות זו, וקובע כי כאשר "היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה", חריגה תהיה "בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן", תוך פירוט בגזר הדין. נקבע כי במצבים מעין אלה "לא נוכל להסתפק בפחות ממהפך מוכח באישיותו, בתפיסותיו ובהלכותיו של העבריין" (ע"פ 5579/19 מדינת ישראל נ' מלחם, פסקה 9 (9.2.2020)).

27. בפסיקה נתגלעו מחלוקות בנוגע להיבטים שונים הקשורים בהוראת סעיף 40ד(ב) (ראו למשל העמדות השונות בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018); ע"פ 2125/18 דוד נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.12.2018)). כמו כן לא נקבעו אמות מידה מחייבות לשאלה מה ייחשב "חומרה

יתרה". עם זאת, באחד המקרים נקבע כי גרימת חבלות ראש באמצעות מקל היא בעלת חומרה יתרה (ראו רע"פ 8286/21 אבו לבדה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.12.2021)).

28. על רקע מסגרת נורמטיבית זו, אבחן את עניינם של הנאשמים: תחילה אקבע את מתחם העונש ההולם למעשיהם; בהמשך אתיחס לטענה בדבר חריגה מטעמי שיקום; ולבסוף אקבע את העונש המתאים.

ו(2) מתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים

29. השיקולים הרלוונטיים לקביעת מתחם העונש ההולם הם, כאמור, הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בהם, נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ומדיניות הענישה הנהוגה. אתיחס לשיקולים אלה.

ו(2)(1) הערכים החברתיים שנפגעו

30. החבלה החמורה שחבלו הנאשמים בנפגע, פגעה באופן משמעותי בשלמות הגוף שלו, בשלום נפשו ונפש בת זוגו, בכבוד האדם ובאוטונומיה שלו על גופו, וכן בשלום הציבור בשל השלכת הרוחב שיכולה להיות למעשה מעין זה (ראו והשוו: ע"פ 6197/20 מדינת ישראל נ' גולאני, פסקה 20 (28.11.2021), להלן: עניין גולאני; ע"פ 1821/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (29.4.2018); ע"פ 8381/17 מדינת ישראל נ' איכילוב, פסקה 16 (24.4.2018); ע"פ 5980/15 מדינת ישראל נ' פרי זדה, פסקה 7 (23.3.2016); ע"פ 4813/15 פלאח נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (22.3.2016)).

31. בשים לב לחומרת החבלות שנגרמו לנפגע, ולעוצמת התקיפה שנעשתה בחבורה, בהפתעה, ותוך שימוש במקלות ובמוטות ברזל, כמו גם ליתר הנסיבות שתפורטנה להלן, הפגיעה בערכים הנזכרים היא בעוצמה גבוהה.

ו(2)(2) נסיבות ביצוע העבירות (סעיף 40ט(א) לחוק)

32. המעשה שביצעו הנאשמים היה מתוכנן, שכן הם הגיעו למקום לאחר תכנון והיערכות, וארבו לנפגע כשהם מצוידים במקלות עץ ובמוטות ברזל (ס"ק (1)).

הנאשמים ביצעו את המעשה בחבורה, באופן המגביר את חומרתו הן נוכח התמיכה ההדדית שהם סיפקו זה לזה והן נוכח התוצאה המצטברת של מעשי כל אחד מהם. שלושת הנאשמים היו מעורבים בתקיפה באופן ישיר, איש איש כחלקו כאמור בכתב האישום (ס"ק (2)).

הנזק הצפוי מתקיפה כזו הוא פגיעה גופנית ונפשית חמורה בנפגע, וכן פגיעה בשלום הציבור ובסדר הציבורי (ס"ק (3)), וזהו גם הנזק שנגרם בפועל, נוכח עוצמת הפגיעה בנפגע כמתואר בכתב האישום (ס"ק (4)). זאת ועוד: בתסקיר בעניינו של הנפגע פורטו כאמור גם השלכותיה הנמשכות של הפגיעה מבחינתו, ובניגוד לטענת הנאשמים עולה כי הנזקים הגופניים והנפשיים דווקא נושאים "השפעה ארוכת טווח".

הסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות הן סכסוך משפחתי, וגם אם לטעמם נגרם להם

עוול ברי כי הדבר אינו מקים הצדקה כלשהי לתקיפה כזו (ס"ק (5)). אמנם, נטען כי הרקע למעשים הוא עמדת הדור המבוגר בקרב בני המשפחה בעניין, אך לא נטען לפגם כלשהו ביכולתם של הנאשמים להבין את מעשיהם ואת הפסול שבהם או להימנע מהם (ס"ק (6)-(9)). חומרה יתירה קיימת בכך שהנאשמים נמלטו מהמקום בהותירם את הנפגע מתבוסס בדמו לצד בת זוגו (ראו ע"פ 7473/20 מדינת ישראל נ' מחאמיד, פסקה 25 (29.6.2021)).

נסיבותיה של התקיפה ועוצמתה מביאות אותה לטעמי בגדרי מעשה שבוצע באכזריות (ס"ק (10)).

33. נאשם 5 טען כי עלה שהוא עצמו ניסה למנוע את המעשה. אכן, בצדק טוענת המאשימה כי במסגרת הסדר הטיעון הוסכם שהצדדים לא יסיפו על עובדות כתב האישום בעת טיעוניהם (סעיף 4 להסדר שהוגש ביום 23.1.24). כמו כן אין לכחד כי הדברים נמסרו מפי המומחית, על יסוד דברים שאמר לה מי מן הנאשמים האחרים כבדרך אגב, כך שמדובר בעדות שמועה (ראו עמוד 8 לחוות הדעת שהוגשה ביום 25.6.24). עם זאת, בשים לב להסברי בא כוח הנאשם לעיתוי העלאת הטענה, ולכך שהמומחית העריכה כי משקל הדברים הוא גבוה, איני סבור שניתן להתעלם מהם כליל. אל מול זאת יש לזכור כי נאשם 5 הורשע גם בעבירה של איומים. [1]

ו(2)(3) מדיניות הענישה הנהוגה

34. העונש המרבי לעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות הוא ארבע עשרה שנות מאסר. במקרה שכאן, הנסיבות המחמירות נובעות הן מכך שהנאשמים נשאו ואף עשו שימוש בנשק קר, והן מכך שהם חברו יחדיו לביצוע המעשה (סעיף 335(א)-(1)-(2) לחוק העונשין).

35. בית המשפט העליון כבר אמר כי

בית משפט זה הדגיש לא אחת את החומרה הטמונה בעבירות חבלה חמורה, המסכנות את שלום הציבור ובטחונו, תוך עשיית דין עצמי והתעלמות מהוראות חוק, וגורמות פעמים רבות לפגיעות בגוף ובנפש. על מדיניות הענישה לשקף חומרה זו על ידי השתת עונשי מאסר משמעותיים על עבריינים המבצעים עבירות אלימות בכלל, ועל מי שביצע עבירה של חבלה בנסיבות מחמירות בפרט.

(עניין גולאני, פסקה 20)

36. עוד נקבע, וגם זאת בהקשר של עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, כי

הפסיקה הדגישה לא אחת את החומרה הטמונה בנקיטת אלימות לצורך פתרון סכסוכים, תוך עשיית דין עצמי והתעלמות מהוראות החוק... על מדיניות הענישה לשקף חומרה זו, שמא עבריינים ימשיכו לעשות דין לעצמם ולנקוט באלימות כמענה לפתרון סכסוכיהם.

(ע"פ 8381/17 מדינת ישראל נ' איכילוב, פסקה 16 (24.4.2018)).

37. ואכן, עיון בגזרי דין שניתנו בעקבות מקרים דומים, שבהם הורשעו נאשמים בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות שבוצעה באמצעות נשק קר שאינו סכין, מלמד כי הגם ש"קיימת משרעת

ענישה רחבה בעבירות אלימות כגון דא" (ע"פ 2775/17 שי נ' מדינת ישראל (18.12.2017)), על המבצעים נגזרים עונשי מאסר בפועל, קל וחומר כאשר הביצוע היה בחבורה.

כך, בע"פ 8045/15 אלימלך נ' מדינת ישראל (17.7.2016) מדובר היה באב ובנו, שעל רקע סכסוך שכנים תקפו את הנפגעים, אב ובנו גם הם. השניים הגיעו לשטח הנפגעים, הלמו בהם באמצעות לום ברזל, הכו אותם באגרופים, השליכו לעברם חפצים ועוד. בשל כך נגרם לאחד הנפגעים פצע בקרקפת שהיה טעון תפירה, ולשני שבר מרוסק ברגלו הימנית. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-36 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשמים, נעדרי עבר פלילי, עונש של 20 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון נמנע מלהתערב בעונש המאסר בפועל שנגזר, למרות שזיכה את אחד הנאשמים מעבירה נוספת שיוחסה לו, בצינו בין היתר כי "מלכתחילה העונש שגזר בית משפט קמא על [הנאשמים], בהתחשב בחומרת האלימות שהופעלה ותוצאותיה, היה עונש מתון". המקרה שכאן חמור במידה מסוימת, הן נוכח פערי הכוחות בין הצדדים (שכן הנאשמים היו רבים והנפגע היה אחד), והן נוכח חומרת הנזקים שנגרמו לנפגע. מנגד, שם נחבלו שניים.

בע"פ 1333/18 מדינת ישראל נ' גוהר (10.10.2018) מדובר היה בנאשם צעיר שהוא ואחרים חסמו ברכביהם את רכבו של הנפגע, יצאו כשהם מצוידים במוטות עץ ובמגבה רכב ("ג'ק"), והכו בשמשות רכב הנפגע. כשהנפגע יצא מן הרכב הוא ספג מהלומה בראשו ונפל, ואז הוסיפו בני החבורה לחבוט בו עד שעזבו את המקום. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר, אולם סברה כי נוכח גילו הצעיר של הנאשם ותהליך שיקום שעבר יש לחרוג מן המתחם ולהטיל עליו שירות לתועלת הציבור לצד עונשים נוספים. בית המשפט העליון הדגיש את חומרת מעשי הנאשם, וציין כי גם אם ניתן להצדיק חריגה מן הרף התחתון של המתחם, הרי שלא במידה שנקבעה. בית המשפט גזר על הנאשם עונש של 8 חודשי מאסר בפועל, והפעיל במצטבר עונש מאסר על תנאי קודם שהוטל עליו, כך שבסך הכל נקבע כי הנאשם ירצה 16 חודשי מאסר בפועל, תוך הדגשה כי ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין. המקרה שכאן דומה, אם כי נזקי הגוף שנגרמו בו קשים יותר, כעולה גם מכך שהאשפוז היה ממושך יותר.

בע"פ 5883/22 עבד נ' מדינת ישראל (6.2.2023), שאליו הפנו הנאשמים, מדובר היה בשני אחים שעל רקע עימות עם אחר הגיעו למפגש עמו ועם חברו, ולאחר חילופי דברים הכו אותו באמצעות לום ברזל וגרמו לו נזק משמעותי עד שנמלטו. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 20 ל-40 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על אותם נאשמים 30 חודשים. בהמלצת בית המשפט העליון, ערעור הנאשמים נדחה בהסכמה. בצדק טענו באי כוח הנאשמים כאן כי באותו מקרה נגרם נזק גוף משמעותי יותר, וזהו הבדל בעל משקל של ממש. מנגד, מבחינות אחרות המקרה שכאן חמור יותר, שכן מדובר היה במארב, פערי הכוחות היו מובהקים יותר, והנפגע כלל לא תקף את הנאשמים בחזרה. [2]

בע"פ 8769/15 עכריה נ' מדינת ישראל (8.6.2016) מדובר היה בנאשם שעל רקע עימותים קודמים עם הנפגע, שהתגורר עמו באותו מקום, הכה בראשו באמצעות מוט עץ והפילו ארצה, ואז הוסיף להכותו ביתר חלקי גופו. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם עונש של 13 חודשים לצד עונשים נוספים. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם בעומדו על חומרת המעשים. המקרה שכאן חמור יותר הן משום שהתקיפה הייתה בחבורה ומתוכננת יותר, והן משום שהנזקים שנגרמו חמורים יותר.

בע"פ 1508/16 אמסלם נ' מדינת ישראל (18.8.2016) מדובר היה בנאשם שבעקבות ויכוח עם דר רחוב הים בפניו בשתי מכות אגרופ, וחבט בראשו באמצעות מוט ברזל, כך שהוא נפל ארצה ונגרמו לו שברים בפניו. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, אולם סטתה ממנו משיקולי שיקום וגזרה על הנאשם עונש של 8 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קבע כי "קשה לומר שמתחם העונש שנקבע בגזר הדין, או שהעונש אשר הוטל על [הנאשם] אינם הולמים את חומרת מעשהו", אולם בדעת רוב החליט כי נוכח הנסיבות הייחודיות של הנאשם כפי שפורטו שם (שאכן היו חריגות במיוחד), יש להקל עוד בעונש, והטיל עליו עונש של 6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות. המקרה שכאן חמור יותר, הן משום שהתקיפה הייתה בחבורה, הן משום שהיא הייתה ממושכת יותר, והן משום שהנזקים שנגרמו חמורים יותר. גם בראי התהליך הטיפולי שהנאשמים מצויים בעיצומו, לא מתקיימות הנסיבות הייחודיות לקולא שהביאו לחריגה ממתחם העונש שנקבע שם.

בע"פ 1985/18 אביטן נ' מדינת ישראל (21.6.2018), שאליו הפנתה המאשימה, מדובר היה בנאשם שפגש באקראי אחר שעמו הייתה לו מחלוקת, ואז הים בראשו באמצעות מגב שמצא במקום, המשיך להלום בו בכל חלקי גופו לאחר נפילתו, וגרם לו לנזקים קשים שבגינם הוכר כבעל נכות בשיעור של 50% ולא יכול היה לשוב לעבודתו. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם 32 חודשים. בית המשפט העליון קבע כי המתחם "ראוי והולם" וכך גם העונש שנגזר. המקרה שכאן חמור יותר נוכח עוצמת התקיפה וכלי הנשק הקר ששימשו בה, מידת התכנון שלה וביצועה בחבורה ולנגד עיני בת הזוג. מנגד, לא מן הנמנע שהנזק הפיסי שנגרם שם חמור יותר.

38. התייחסות כוללת למדיניות הענישה הנהוגה במקרים של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות באמצעות נשק קר, כמו במקרה שכאן, ניתן למצוא בע"פ 7475/14 מהדי נ' מדינת ישראל (25.12.2014). באותו מקרה מדובר היה במי שעל רקע סכסוך בכביש שכלל דחיפות הגיע אל הנפגע והכה מספר פעמים בפניו באמצעות כלי מתכת. בית המשפט ציין כי

בפסיקת בית משפט זה ניכרת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החמרה בענישה בעבירות אלימות באופן כללי ובעבירת החבלה החמורה בנסיבות מחמירות באופן ספציפי. בית משפט זה ציין לא אחת כי יש להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו וכי תרומתו של בית המשפט למלחמה זו הינה בהטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה. לפיכך נקבע כי ככלל ענישה זו צריכה לכלול רכיב משמעותי של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריוח (שם, פסקה 13, ההדגשות במקור)

עוד צוין כי

מעיון בפסיקת בית משפט זה בשנים האחרונות עולה כי קשת הענישה בעבירות אלימות, הנעשות תוך שימוש בנשק קר, היא רחבה ומגוונת, אך היא כוללת ברוב המקרים עונשי מאסר בפועל שנעים בין 18 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ככל שהנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון... ואף עונשי מאסר בפועל המגיעים לארבע שנות מאסר בפועל במקרים חמורים במיוחד. עם זאת, כבכל תחום במשפט הפלילי ניתן למצוא גם מקרים שבהם הענישה חורגת מהאמור לעיל - בין אם

לחומרה ובין אם לקולא - בשים לב לנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה

(שם; לכך שהרף התחתון של המתחם במקרים מעין אלה צריך לעמוד על 18 חודשי מאסר ראו גם ע"פ 8897/20 סקנדריון נ' מדינת ישראל (6.5.2021), שאליו הפנו הנאשמים).

באותו מקרה הקל בית המשפט העליון בעונשו של הנאשם, והעמידו על 20 חודשי מאסר, בין היתר בשל שיהוי בהעמדתו לדין. המקרה שכאן חמור יותר מבחינת תכנון התקיפה, עוצמתה, ופערי הכוחות.

ו(2)(4) המסקנה בעניין מתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים

39. המסקנה בעניין מתחם העונש ההולם במקרה שכאן צריכה לשקלל כאמור את הערכים החברתיים שנפגעו ואת מידת הפגיעה הגבוהה בהם, כעולה מן האמור לעיל; את נסיבות ביצוע העבירות על ידי הנאשמים, המלמדות אף הן על חומרת המעשים; ואת מדיניות הענישה הנהוגה, שאלה התייחסתי לעיל. בשקלול כל אלה, תוך מתן משקל הן למסקנותיו של בית המשפט העליון בע"פ 7475/14 ובע"פ 8897/20 שבפיסקה 38 לעיל, והן ל"משרעת הענישה הרחבה" הקיימת (ע"פ 2775/17 הנזכר), סבורני כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים נע בין 17 ל-45 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי. כמו כן בשים לב לפגיעה הקשה בנפגע, המתחם אמור לכלול גם עונש של פיצוי משמעותי.

40. נוכח הנסיבות לקולא ולחומרא בעניינו של נאשם 5, כאמור בפיסקה 33 לעיל, סברתי כי אין להבחין בינו לבין יתר הנאשמים מבחינת קביעת המתחם.

ו(3) חריגה מטעמי שיקום

41. על רקע נסיבות ביצוע העבירה, סבורני כי מעשה העבירה ומידת אשם של כלל הנאשמים הם בעלי "חומרה יתרה" (וראו גם ע"פ 8286/21 הנזכר בפיסקה 27 לעיל). לפיכך, לצורך חריגה מטעמי שיקום נדרש כי הנאשמים יוכיחו שהתרחש אצלם "מהפך מוכח באישיות[ם]", בתפיסותיהם[ם] ובהלכותיהם[ם] (ע"פ 5579/19 הנזכר בפיסקה 26 לעיל).

42. האם זהו המצב במקרה שכאן? איני סבור כך. אכן, הנאשמים עברו כברת דרך טיפולית, ויש משקל של ממש להתייבבותם לפגישות שבועיות במסגרת ציבורית לאורך תקופה, כאמור בחוות הדעת מטעמם. כך בייחוד נאשם 5; כך נאשם 3; וכך גם נאשם 1 (הגם שהתהליך בעניינו סבל ממהמורות). כמו כן הרושם הוא כי הנאשמים אכן מצטערים על מעשיהם, על אף שמדבריהם לפניי עלה כי המוקד העיקרי הוא ההשלכות השליליות של המעשים עליהם ועל משפחותיהם. התרשמתי שחרף הרקע המשפחתי של הסכסוך, התהליך שעברו הנאשמים מפחית באופן לא מבוטל את הסיכון הנשקף מהם. כך גם עולה מחוות דעת המומחית, שלאחר עיון בהן ושמיעת עדות המומחית סברתי כי יש ליתן להן משקל ממש. יש לראות בהערכה גם את תהליך פיתוח הנפרדות שעוברים נאשם 5 ובמידה מסוימת נאשם 3, אשר כשלעצמו יכול להפחית את הסיכון להישנות אירועים דומים.

43. אלא שכל אלה אינם מלמדים על "מהפך מוכח באישיות, בתפיסות ובהלכות" הנאשמים, באופן המאפשר לחרוג מן המתחם במקרה שכאן מטעמי שיקום.

עמוד 13

44. אין לכחד: הדרישה שנקבעה בחוק ובפסיקה לחריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום בכלל, ובמקרים בעלי חומרה יתרה בפרט, היא נוקשה. משמעותה היא כי במקרה שכאן, לתהליך שעברו הנאשמים ניתן יהיה ליתן משקל בתוך המתחם, אך לא לחרוג ממנו, שכן עיקר המשקל הוא למעשה (על כלל נסיבותיו, לרבות הנזק לנפגע) ולא לעושים. נוכח העובדה שהנאשמים הם נעדרי עבר פלילי, שקיבלו אחריות על מעשיהם, וממילא היו צפויים להיענש בחלק התחתון של המתחם (גם לשיטת המאשימה), ייתכן שהמשמעות המעשית של המשקל שיינתן לתהליך הטיפול תהיה מוגבלת. אלא שזו מצוות המחוקק, אשר נועדה להגשים תכליות רבות וביניהן אחידות הענישה, ובהתאם לה עלינו לגזור את הדין.

ו(4) העונש המתאים לנאשמים

45. בגזירת עונשו של כל נאשם יש להתחשב גם בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לחוק העונשין). רובם המכריע של השיקולים בעניינם של הנאשמים פועלים לקולא. כך, הנאשמים הם אנשים נורמטיביים, בעלי משפחות, העובדים לפרנסתם, ונעדרי עבר פלילי. כמו כן הנאשמים עברו תהליך טיפולי שגם אם לא הושלם, הוא בעל משקל, כאמור לעיל, איש איש בהתאם לאמור לגביו. יש משקל גם להסכם שנכרת בין משפחת הנאשמים למשפחת הנפגע, חרף המחלוקת בשאלה אם שולם במסגרתו סכום כלשהו (ולמשקלו של הסכם "סולחה" ראו בין היתר ע"פ 324/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (8.5.2019)). הנאשמים גם קיבלו אחריות על מעשיהם, ובכך הביאו לחיסכון משמעותי במשאבי בית המשפט וגורמי האכיפה.

46. מנגד, החיסכון במשאבי בית המשפט והצדדים לא היה מרבי, שכן התקיימו שלושה ימי דיונים מלאים, וגם הפגיעה הנוספת בנפגע ובבת זוגו כתוצאה מעדותם לא נחסכה. נטען כי שמיעת הראיות הייתה דרושה שכן כתב האישום שונה, אך בנוגע לנאשמים נראה דווקא כי התיקון נגע בעיקר לסעיף העבירה ולא לעובדות, וספק רב אם נבע משמיעת העדויות. כמו כן מדברי הנפגע בתסקיר בעניינו עולה כי הסכסוך עודנו קיים ונותן את אותותיו, באופן המצדיק ליתן משקל מסוים לשיקולי הרתעה.

47. באיזון בין השיקולים לחומרא ולקולא, ותוך מתן משקל ניכר לתהליך הטיפול שהנאשמים עוברים, סבורני כי יש לגזור את עונשי הנאשמים כולם ברף התחתון של המתחם. שיקולי הרתעה אישית יקבלו מענה בעונשי מאסר על תנאי.

48. כמו כן יש לפסוק לנפגע פיצוי ממשי. בין הצדדים התגלעה מחלוקת אם במסגרת ההסכם שולם לנפגע סכום כלשהו. אני מביע עמדה במחלוקת זו, והפיצוי שכאן נפסק מבלי להידרש לשאלה האם הנפגע קיבל תשלומים כלשהם.

ז. סיכום

49. בשים לב לאמור לעיל, נגזרים בזאת על כל אחד מן הנאשמים:

א. 17 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו של כל אחד מן הנאשמים בגין ההליך שכאן.

ב. מאסר על-תנאי לתקופה של 9 חודשים. כל אחד מן הנאשמים יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים. כל אחד מן הנאשמים יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איומים.

ד. פיצוי לנפגע העבירה בסך של 25,000 ₪ שישולם על ידי כל נאשם בנפרד (75,000 ₪ בסך הכל). הפיצוי ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים, החל מיום 1.1.25 ובכל 1 בחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במלואו ובמועדו, יעמוד הסכום כולו לפירעון מיידי.

50. על מנת לאפשר לנאשמים שהות להתארגנות ולבחינת צעדיהם, ונוכח הזמן שממילא חלף מאז האירוע, אני מורה כי הנאשמים יתייצבו לריצוי עונשם ביום 27.2.25 עד השעה 10:00 במתקן הכליאה ניצן או בכל מתקן אחר שעליו יורה להם שירות בתי הסוהר, כשהם מצוידים בתעודת זהות או דרכון וכן בעותק של גזר הדין. הנאשמים יוכלו ליצור קשר עם שירות בתי הסוהר לצורך תהליך של מיון מוקדם, בטלפון (074-7831077, 074-7831078) או בדוא"ל (MaasarN@jps.gov.il).

51. יש לקוות כי לאחר ריצוי העונש ישובו הנאשמים לחיים נורמטיביים, לתועלתם, לתועלת בני משפחותיהם הקרובים, ולתועלת החברה כולה.

52. ניתן לערער על פסק הדין בתוך 45 ימים.

53. המזכירות תמציא את גזר הדין גם לשירות המבחן, כמבוקש בשולי תסקיר הנפגע.

ניתן היום, ל' חשוון תשפ"ה, 01 דצמבר 2024, במעמד הצדדים.

[1] האיומים בוצעו אמנם כחלק בלתי נפרד מתקיפת הנפגע, ובעוד נאשם 1 מפליא בו את מכותיו, אולם הופנו באופן ספציפי אל בת הזוג. בנסיבות אלה, ניתן ליתן להם משקל מסוים ומדוד כנסיבה בקביעת המתחם, הגם שהמאשימה עצמה לא טענה זאת.

[2] הנאשמים הפנו אל פסקי דין רבים נוספים. ת"פ 52734-03-19 הוא אכן רלוונטי, ונקבע בו מתחם הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל. יתר המקרים שונים לטעמי מן המקרה שכאן בהיבטים משמעותיים.

כך, בע"פ 1405/18 מדובר היה בתקיפה שעיקרה היה בידיים ולא בנשק קר. למרות זאת על הנאשם העיקרי נגזרו 12 חודשי מאסר, ובית המשפט העליון סבר שהעונש "אינ[ו] חמור כלל וכלל". גם בע"פ 6269/21 מדובר היה בתקיפה ללא נשק קר וללא תכנון, ולמרות זאת נקבע מתחם הנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר בפועל ונגזר עונש של 20 חודשים.

בע"פ 8420/19 מדובר היה בתקיפה לא מתוכננת, על ידי הנאשם לבדו, לאחר התגרות של הנפגע, כאשר התקיימה נסיבה מקילה של מגבלה על יכולת הנאשם להימנע מביצוע העבירה, וכאשר הוסכם שהמאשימה לא תעתור לעונש העולה על 15 חודשי מאסר. למרות כל אלה נגזרו על הנאשם 10 חודשי מאסר, וערעורו נדחה תוך שצוין כי העונש "עושה עימו חסד רב". גם בע"פ 1855/20 מדובר היה במכה יחידה, ללא תכנון ובלא פערי כוחות. בע"פ 2127/17 מדובר היה במכות באגרופן, אולם ללא תכנון מראש, ללא פערי כוחות משמעותיים, והחבלות שנגרמו היו פחותות בחומרתן. למרות זאת על הנאשם - נעדר עבר פלילי שלא קיבל אחריות - נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל, ונראה כי בית המשפט העליון סבר שהעונש אינו חמור (ראו שם פסקה 46, וביתר בהירות בדברי כבוד השופטת ד' ברק-ארז).

בעניין גולאנימדובר היה בדקירה בסכין, של שני נפגעים. נסיבות אלה חמורות יותר מאלה שכאן, אולם מנגד הדקירה הייתה במהלך קטטה, רמת התכנון מראש הייתה נמוכה יותר, והיא לא בוצעה בחבורה ותוך פערי כוחות. מכל מקום בית המשפט העליון החמיר בעונש, והעמידו על 15 חודשי מאסר, תוך הבהרה כי גם עונש זה "אינו מבטא את העונש הראוי בנסיבות העניין". בע"פ 431/22 (שאליו הפנה בא כוח נאשם 3 במעמד הדיון) מדובר היה גם כן בדקירה בחפץ חד במהלך קטטה בין שניים, נקבע מתחם שבין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, ונגזר עונש של 15 חודשי מאסר שבית המשפט העליון לא התערב בו. אף בע"פ 9147/17 מדובר היה בדקירה בחפץ חד, אולם בית המשפט העליון הקל בעונש מטעמי שיקום.

בת"פ 21653-06-22 נראה כי הנזק שנגרם לנפגע הוא פחות במידה ניכרת מזה שנגרם במקרה שכאן, וגם פער הכוחות היה מובהק פחות. מכל מקום, גם שם הוטלו עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח למשך 7 ו-9 חודשים.

בת"פ 4198-05-19 מדובר היה במכה יחידה, על ידי הנאשם לבדו, אם כי הנזק שנגרם היה משמעותי. בית המשפט ציין כי "לא בלי התלבטות רבה" ועל רקע התמשכות המגבלות על חירות הנאשם שם החליט להטיל עליו 9 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

בת"פ 48765-11-16 מדובר היה בקטטה הדדית בין שניים.

פסקי דין נוספים הם ישנים יחסית, וספק עד כמה ניתן ללמוד מהם על מדיניות הענישה הנהוגה לעת הזו.